

Vec C-227/23

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

11. apríl 2023

Vnútroštátny súd:

Hoge Raad der Nederlanden

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

31. marec 2023

Navrhovateľky v konaní o kasačnom opravnom prostriedku:

Kwantum Nederland BV

Kwantum België BV

Odporkyňa v konaní o kasačnej sťažnosti:

Vitra Collections AG

PRACOVNÝ DOKUMENT

Predmet konania vo veci samej

Konanie vo veci samej sa týka sporu medzi spoločnosťami Kwantum Nederland BV a Kwantum België BV (ďalej spoločne len „Kwantum“) na jednej strane a spoločnosťou Vitra Collections AG (ďalej len „Vitra“) na druhej strane pre stoličku, ktorú Kwantum uviedla na trh a ktorá údajne porušuje autorské práva spoločnosti Vitra.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Tento návrh podľa článku 267 ZFEÚ sa týka otázky, či dizajnová stolička amerického pôvodu požíva v Holandsku a Belgicku autorskoprávnu ochranu ako „dielo úžitkového umenia“. V tomto smere je potrebné najprv objasniť, či s prihliadnutím na článok 351 ods. 1 ZFEÚ skutkový stav konania vo veci samej patrí do pôsobnosti práva Únie. V nadväznosti na to potom vzniká otázka, či, a ak áno, ako sa má uplatňovať takzvané vecné skúmanie vzájomnosti v zmysle článku 2 ods. 7 Bernského dohovoru o ochrane literárnych a umeleckých diel (ďalej len „Bernský dohovor“) so zreteľom na práva a povinnosti zakotvené v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

Prejudiciálne otázky

1. Patrí situácia prejednávaná v konaní vo veci samej do oblasti vecnej pôsobnosti práva Únie?

Pre prípad, že odpoveď na túto otázku je kladná, súd predkladá aj nasledujúce prejudiciálne otázky:

2. Má skutočnosť, že ochrana duševného vlastníctva zakotvená v článku 17 ods. 2 Charty sa vzťahuje aj na autorské práva k dielu úžitkového umenia, za následok, že podľa práva Únie, najmä článku 52 ods. 1 Charty, je obmedzenie výkonu autorských práv (v zmysle smernice 2001/29/ES) k dielu úžitkového umenia uplatnením vecného skúmania vzájomnosti podľa článku 2 ods. 7 Bernského dohovoru podmienené tým, že toto obmedzenie je stanovené zákonom?

3. Majú sa články 2, 3 a 4 smernice 2001/29/ES, ako aj články 17 ods. 2 a 52 ods. 1 Charty v kontexte článku 2 ods. 7 Bernského dohovoru vykladať v tom zmysle, že je výlučne vecou normotvorcu Únie (a nie vnútroštátnych zákonodarcov), aby určil, či môže byť v EÚ výkon autorských práv (v zmysle smernice 2001/29/ES) k dielu úžitkového umenia, ktorého štátom pôvodu v zmysle Bernského dohovoru je tretia krajina a ktorého autor nie je štátnym príslušníkom členského štátu EÚ, obmedzený uplatnením vecného skúmania

vzájomnosti podľa článku 2 ods. 7 Bernského dohovoru, a ak áno, aby toto obmedzenie jasne a konkrétne definoval (pozri rozsudok Súdneho dvora z 8. septembra 2020, C-265/19, EU:C:2020:677)?

4. Majú sa články 2, 3 a 4 smernice 2001/29/ES v spojení s článkami 17 ods. 2 a 52 ods. 1 Charty vykladať v tom zmysle, že kým normotvorca Únie nestanoví obmedzenie výkonu autorských práv (v zmysle smernice 2001/29/ES) k dielu úžitkového umenia uplatnením vecného skúmania vzájomnosti podľa článku 2 ods. 7 Bernského dohovoru, členské štáty EÚ nesmú uplatňovať toto skúmanie v prípade diela úžitkového umenia, ktorého štátom pôvodu v zmysle Bernského dohovoru je tretia krajina a ktorého autor nie je štátnym príslušníkom členského štátu EÚ?

5. Sú za okolností existujúcich v konaní vo veci samej a vzhľadom na čas vzniku (predchádzajúcej právnej úpravy) článku 2 ods. 7 Bernského dohovoru, pokiaľ ide o Belgicko, naplnené predpoklady článku 351 ods. 1 ZFEÚ, takže Belgicko sa môže slobodne rozhodnúť, či bude uplatňovať vecné skúmanie vzájomnosti podľa článku 2 ods. 7 Bernského dohovoru, a to s prihliadnutím na skutočnosť, že v tomto prípade štát pôvodu pristúpil k Bernskému dohovoru 1. mája 1989?

Citované predpisy práva Únie

Článok 351 ods. 1 ZFEÚ

Článok 17 ods. 2 a článok 52 ods. 1 Charty

Články 2, 3 a 4 smernice 2001/29/ES Európskeho parlamentu a Rady z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, 2001, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230) (ďalej len „smernica 2001/29“)

Citované predpisy medzinárodného práva

Článok 2 ods. 7 Bernského dohovoru

Krátke zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Vitra je švajčiarska spoločnosť, ktorá vyrába dizajnový nábytok, okrem iného stoličky, ktoré navrhol medzičasom zosnulý americký manželský pár Charles a Ray Eamesovci. Jednou z eamesovských stoličiek, ktoré vyrába Vitra, je „Dining Sidechair Wood“ (ďalej len „DSW“). V roku 2014 Vitra zistila, že Kwantum pod názvom „Paris“ ponúka a predáva stoličku, ktorá sa podobá na DSW (ďalej len „stolička Paris“). Podľa názoru spoločnosti Vitra to porušuje jej autorské právo.

- 2 Vitra podala na Rechtbank Den Haag (Okresný súd Haag, Holandsko) žalobu, ktorou sa okrem iného domáha toho, aby sa Kwantum zdržala údajného porušovania jej autorského práva, vydala stoličky Paris na účely ich zničenia a zaplatila jej náhradu škody. Rechtbank rozhodol, že Kwantum neporušuje autorské práva spoločnosti Vitra a tým, že uvádza na trh stoličky Paris, nekoná protiprávne.
- 3 Gerechtshof Den Haag (Odvolací súd v Haagu, Holandsko, ďalej len „Gerechtshof“) toto rozhodnutie rechtbank v odvolacom konaní zrušil a rozhodol, že Kwantum stoličkou Paris od 22. marca 2017 porušuje autorské práva spoločnosti Vitra a uvádzaním tejto stoličky na trh od 8. augusta 2014 koná protiprávne vo vzťahu k spoločnosti Vitra. Proti tomuto rozhodnutiu podala Kwantum kasačnú sťažnosť na vnútroštátny súd, Hoge Raad der Nederlanden (Najvyšší súd, Holandsko, ďalej len „Hoge Raad“).

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 4 V tomto konaní ide o uplatniteľnosť a rozsah vecného skúmania vzájomnosti v zmysle článku 2 ods. 7 Bernského dohovoru. Podľa tohto ustanovenia sa pre diela, ktoré sú v štáte pôvodu chránené iba ako priemyselné vzory a modely, v inom štáte Únie možno dovoľávať iba osobitnej ochrany, aká sa priznáva v tomto štáte priemyselným vzorom a modelom.
- 5 Gerechtshof v napadnutom rozhodnutí uviedol, že pre vecné skúmanie vzájomnosti je rozhodujúce, ako sa s dotknutým predmetom, v tomto prípade s DSW, zaobchádza v štáte pôvodu, v tomto prípade v Spojených štátoch amerických. Podľa názoru Gerechtshof sa v tejto súvislosti vyžaduje iba to, aby bol daný predmet v štáte pôvodu klasifikovaný ako „dielo úžitkového umenia“, na ktoré sa môže vzťahovať autorskoprávna ochrana. Predmet teda nemusí byť v štáte pôvodu skutočne chránený autorským právom.

Krátke odôvodnenie podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 6 V kasačnom konaní vzniká otázka, či sa v tejto právnej veci vôbec môže uplatňovať vecné skúmanie vzájomnosti. EÚ nie je zmluvnou stranou Bernského dohovoru a v práve Únie nie je právne upravené vecné skúmanie vzájomnosti v zmysle článku 2 ods. 7 Bernského dohovoru. To v zásade znamená, že členské štáty Únie smú samy určiť, či toto skúmanie ponechajú neuplatnené vo vzťahu k dielu, ktorého štátom pôvodu je tretia krajina alebo ktorého autor je štátnym príslušníkom tretej krajiny. Z rozsudku Súdneho dvora z 8. septembra 2020, Recorded Artists Actors Performers (C-265/19, EU:C:2020:677, ďalej len „rozsudok RAAP“), však možno odvodiť, že vecné skúmanie vzájomnosti podľa článku 2 ods. 7 Bernského dohovoru sa v Únii nesmie uplatňovať v prípade diela alebo autora z tretej krajiny, hoci v protiklade so Zmluvou Svetovej organizácie duševného vlastníctva o umeleckých výkonoch a zvukových záznamoch (ďalej len „WPPT“), o ktorej pojednáva rozsudok RAAP, Bernský dohovor nie je súčasťou

práva Únie. V určitých zmluvách (Dohoda o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva a Zmluva Svetovej organizácie duševného vlastníctva o autorských právach) však EÚ vzala na seba povinnosť dodržiavať články 1 až 21 Bernského dohovoru.

- 7 Rozsudok RAAP sa vzťahoval na uplatňovanie vecného skúmania vzájomnosti podľa článku 4 ods. 2 WPPT v prípade amerických výkonných umelcov. V tejto súvislosti Súdny dvor okrem iného uviedol, že právo na jedinú primeranú odmenu, ktoré bolo predmetom toho konania, predstavuje v Únii právo súvisiace s autorským právom a ochrana duševného vlastníctva zakotvená v článku 17 ods. 2 Charty sa tak vzťahuje aj naň. V dôsledku toho každé obmedzenie výkonu tohto práva súvisiaceho s autorským právom musí byť stanovené zákonom (článok 52 ods. 1 Charty). Keďže toto právo vyplýva z harmonizovaného predpisu, iba normotvorcovi Únie, a nie vnútroštátnym zákonodarcom, prináleží, aby určil, či je potrebné obmedziť priznanie tohto práva súvisiaceho s autorským právom v Únii vo vzťahu k štátnym príslušníkom tretích štátov, a v prípade, že to tak je, aby toto obmedzenie definoval jasným a presným spôsobom.

Význam rozsudku RAAP pre uplatňovanie článku 2 ods. 7 Bernského dohovoru v EÚ

- 8 Podľa článku 2 písm. a) smernice 2001/29 členské štáty ustanovia výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať rozmnožovanie pre autorov k ich dielam. Z rozsudku Súdneho dvora zo 16. júla 2009, Infopaq International (C-5/08, EU:C:2009:465), vyplýva, že pojem „dielo“ je v práve Únie harmonizovaným pojmom. Súdny dvor v tomto rozsudku uviedol, že rôzne časti diela požívajú ochranu podľa článku 2 písm. a) smernice 2001/29 pod podmienkou, že obsahujú určité prvky, ktoré vyjadrujú vlastnú duševnú tvorbu autora tohto diela. Ak je tento predpoklad naplnený, predmetné dielo je chránené autorským právom.
- 9 Z rozsudku Súdneho dvora z 12. septembra 2019, Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721), vyplýva, že aj dielo úžitkového umenia, ktoré spadá pod pojem diela podľa článku 2 smernice 2001/29, je chránené autorským právom. Súdny dvor v tomto rozsudku uviedol, že predmety sa klasifikujú ako „diela“ v zmysle smernice 2001/29, ak patria pod pojem dielo, a že ako diela v tomto zmysle musia byť chránené autorským právom podľa smernice 2001/29.
- 10 Z uvedených výkladov vyplýva, že ochrana duševného vlastníctva zakotvená v článku 17 ods. 2 Charty sa vzťahuje aj na autorské právo k dielu úžitkového umenia. V tomto kontexte vyvoláva rozsudok RAAP otázku, či je podľa práva Únie aj v prípade obmedzenia výkonu autorských práv k dielu úžitkového umenia prostredníctvom uplatňovania vecného skúmania vzájomnosti podľa článku 2 ods. 7 Bernského dohovoru predpokladom tohto obmedzenia skutočnosť, že toto obmedzenie je stanovené zákonom. Okrem toho z rozsudku RAAP možno odvodiť, že to je výlučne vecou normotvorcu Únie. Ten však podľa súčasného stavu práva Únie takéto obmedzenie nestanovil. To by mohlo mať za následok, že

členské štáty nesmú uplatňovať vecné skúmanie vzájomnosti v zmysle článku 2 ods. 7 Bernského dohovoru.

Článok 351 ods. 1 ZFEÚ

- 11 Pri zakladaní Európskeho hospodárskeho spoločenstva v roku 1957 chceli členské štáty ponechať svoje dovedy prevzaté povinnosti podľa medzinárodného práva nedotknuté. Článok 351 ods. 1 ZFEÚ preto znie:

„Ustanovenia zmlúv neovplyvnia práva a povinnosti vyplývajúce z dohôd uzavretých pred 1. januárom 1958 ... medzi jedným alebo viacerými členskými štátmi na jednej strane a jedným alebo viacerými tretími krajinami na strane druhej.“

Kwantum tvrdí, že vecné skúmanie vzájomnosti podľa článku 2 ods. 7 Bernského dohovoru patrí do oblasti pôsobnosti článku 351 ods. 1 ZFEÚ. V tomto prípade by právo Únie bez ohľadu na jeho výklad v rozsudku RAAP nebránilo uplatňovaniu článku 2 ods. 7 Bernského dohovoru.

- 12 Článok 351 ZFEÚ sa však vzťahuje len na záväzky vyplývajúce z medzinárodného práva uzavreté do 1. januára 1958. Holandsko pristúpilo k Bruselskej revízii Bernského dohovoru 16. novembra 1972, ktorá pre Holandsko nadobudla účinnosť 7. januára 1973. Pre Belgicko však Bruselská revízia Bernského dohovoru nadobudla účinnosť pred 1. januárom 1958. To by mohlo znamenať, že Kwantum sa môže odvolávať na článok 351 ods. 1 ZFEÚ, pokiaľ sa nároky spoločnosti Vitra vzťahujú na autorskoprávnu ochranu v Belgicku.
- 13 V dôsledku toho vzniká otázka, či je pre autorskoprávnu ochranu v Belgicku a uplatňovanie článku 351 ZFEÚ relevantné, že štát pôvodu, v tomto prípade Spojené štáty americké, pristúpil k Bernskému dohovoru (Parížskemu zneniu) 1. marca 1989 a že záväzky vyplývajúce z Bernského dohovoru tak vo vzťahu k tomuto špecifickému zmluvnému štátu vznikli po 1. januári 1958.

Dôvodné pochybnosti

- 14 Vzhľadom na vyššie uvedené výklady možno mať dôvodné pochybnosti, pokiaľ ide o odpoveď na otázku, či existujúca situácia patrí do vecnej pôsobnosti práva Únie a či sa v Holandsku a v Belgicku smie uplatňovať vecné skúmanie vzájomnosti podľa článku 2 ods. 7 Bernského dohovoru – bez zodpovedajúcej úpravy v práve Únie – na dielo úžitkového umenia pochádzajúce z tretej krajiny, ktorého autor nie je štátnym príslušníkom členského štátu EÚ. Hoge Raad preto predkladá vyššie uvedené prejudiciálne otázky.